I.

N á m ě t y

na možnosti řešení generačního problému v SNB a SNV, a příslušných dopadů na příslušníky v souvislosti s realisací resortního akčního programu. Jde o náměty, které je možno realisovat v rámci platných zákonných norem, vládních usnesení a resortních předpisů pouze interními úpravami.

archiv bezpečnostních složek

Inspekce ministra vnitra ČSSR
zvláštní oddělení
Došlo 28. XII. 1970
Čj. IM-0180/ZO-01/1-70
Listy 36 listů

136

Tajné !

Výtisk čís. : 1

Z p r á v a

Na základě plánu úkolů KOS MV na rok 1968 a úkolu uloženého z porady štábu náčelníka KOS MV ze dne 1. 4. 1968 předkládá určená pracovní komise ve formě pracovního materiálu, některé náměty na možnosti řešení výstupu příslušníků SNB a SNV při řešení generačního problému a při realizaci resortního akčního programu MV předloženého vládě republiky.

Vzhledem ke krátkosti termínu daného pro zpracování materiálu na straně jedné a k rozsahu problematiky, kterou materiál obsahuje na straně druhé, nebyla možno provést hlubší propracování a zdůvodnění předkládaných návrhů formou studií a hypotéz, což by si jednotlivé problematiky a to především ty, které [illegible] předpokládají změnu zákona čís. 76/59 Sb a z toho odvozeného průběhu služby jistě zasloužily.

V obou částech návrhu na možnosti řešení sociálně právní jistoty příslušníků a na řešení generačního problému předpokládáme propracování a dotažení jednotlivých problematik podle předložených plánů úkolů.

Vzhledem k účinné a nutné další spolupráci za zástupci hospodářské správy, při propracovávání jednotlivých problematik doporučuji, aby materiál bude-li předložen k posouzení a schválení vedení MV byl společným materiálem obou těchto součástí.

Materiál byl na úrovni komise projednán pokud jde o zásady s pracovníky HS a FS MNO, (plk. inž. Friedrich a plk. Zelenka), kteří se budou nutně muset na úpravách společně s námi podílet, neboť příslušné normy upravující náležitosti příslušníků jsou zpravid-la společné pro oba resorty.

Doporučuji rovněž, aby po projednání ve štábu náčelníka KOS MV a po zapracování připomínek jeho členů byl námi zpracovaný návrh předán na vědomí oběma jmenovaným součástem MNO, neboť společný postup při řešení navrhovaných otázek je nejen nutný, ale situaci při dalším zpracovávání jenom prospěje.

Doporučuji rovněž, aby materiál byl projednán s ohledem na jeho aktuelnost a závažnost na mimořádném štábu náčelníka KOS MV za účasti zpracovatelské komise ve složení :

pplk. Jan MERTA
pplk. JUDr. Bohumil MATOUŠEK
mjr. Ing. Jan KAVALÍŘ
mjr. František SIROČKA
kpt. Arnošt HORÁK

V Praze dne 10. dubna 1968

Předkládá :

Náčelník III. odboru KOS MV

pplk. Josef KOBES

archiv bezpečnostních složek

Pracovní materiál

Možnosti řešení výstupu příslušníků SNB a SNV při řešení generačního problému a při realisaci resortního akčního programu MV předloženého vládě republiky.

Bezpečnostní složky tvoří významnou část aparátu státní moci a plní důležitou úlohu v rozvoji a obraně socialistického zřízení státu. Toto jejich postavení ve společnosti předurčuje současně podmínky, nezbytné pro racionální plnění svěřených úloh v rozsahu působnosti při dodržení maximální účinnosti práce. Pod zorným úhlem těchto požadavků vystupují do popředí některé faktory, negativně ovlivňující souvislosti a vazby, působící ve směru tvarování názorů hlavního činitele - člověka - na perspektivy, pracovněprávní a sociálně- právní postavení v bezpečnostní službě.

Lidé představují v každém společenském organizmu základní a rozhodující složku, nejvíce a nejrychleji se rozvíjející. Socialistický společenský řád tuto progresivitu lidského činitele vyžaduje jako nezbytný předpoklad svého trvalého rozvoje.

Efektivnost výsledků každé společenské, státní i hospodářské organizace je určována mimo jiné činitele zejména tím, do jaké míry je schopna soustavně a plánovitě usměrňovat, rozvíjet, organizovat a využívat ochotu a kapacitu členů svého kolektivu, zvyšovat jeho úroveň, zlepšovat strukturu a vytvářet cílevědomě potřebné zálohy kvalifikovaných, připravených pracovních sil v souladu s optimálním rozvojem. Tento požadavek bude vystupovat do popředí dále v období rozvíjející se výstavby socialismu, kdy nároky na úroveň lidského činitele dále porostou.

Je to právě otázka struktury, která v daných vývojových podmínkách se v bezpečnosti vymyká z rámce potřeb optimálního rozložení věkových kategorií a kvalitativní úroveň připravenosti pro službu. Její dané složení se formovalo v uplynulých dvaceti letech dílem působením objektivních podmínek, prosazujících se v procesu přesunů výrobních a společenských sil, dílem pak subjektivistickými náhledy na potřeby zajišťování vývojové cesty bezpečnostních složek.

Výslednicí těchto složitých vztahů, ovlivňovaných řadou přehodnocovacích snah, ústících do reorganizačních úprav a přeměn jsou závažné společensko - sociální problémy, jejichž řešení je v maximální míře aktualizováno současnou polohou vývojového trendu ve společnosti.

Je nesporné, že nedocenění hledisek racionálního přístupu k lidskému činiteli v průběhu výstavby organizační struktury bezpečnosti, subjektivismu v hodnocení jednotlivých vývojových etap a opomíjení nutnosti propracovávat nové poznatky ve vztahu k němu tak, aby se skutečně stal středem zájmu a péče, kterou je společnost schopna mu věnovat způsobilo nehromaděné deformací jak z hlediska nežádoucího kumulování početné kategorie věkově starších pracovníků a nedostatečného přílivu nových sil, tak i prosazováním iracionálních pohledů na průběh služby příslušníků a z toho plynoucích zásahů do jejich společenského postavení a materielně sociálního zajištění.

Odrazem toho je nivelisace v hmotném uspokojování, nedostatečná kompenzace za fyzicky, duševně i časově náročnou službu, specifické zaměření práce a s tím spojenou ztrátu původní kvalifikace, což ve finální souvztažnosti přináší pokles společenské prestiže, ztrátu interesujících stimulů a vážné potíže v uskutečňování regeneračního procesu na kvalitativně vyšším stupni.

Přitom úroveň nebo míra uspokojení zájmů a potřeb má vždy jen relativní charakter, je relativně stabilní, závisí na pohybu celé společnosti, mění a vyvíjí se vzájemným srovnáváním mezi jednotlivými sociálními skupinami a vrstvami a vlivem vývoje náročnosti úkolů bezpečnosti samé. Komplexní míra uspokojení příslušníků jako sociální skupiny musí svou výší odpovídat společenskému významu a podmínkám práce a musí být samozřejmě i vnitřně diferencována podle rozsahu odpovědnosti a kvality práce. Přitom nedostatek jednoho oprávněného druhu uspokojení musí být úměrně společensky i individuálně kompenzován jiným druhem uspokojení.

Velmi důležitým otázkám tohoto druhu nebyla dosud věnována náležitá pozornost přesto, že specifické zvláštnosti služby v bezpečnosti vyžadují získávat pracovníky mimořádných morálních a charakterových kvalit, osvědčených bezúhonných lidí, stojících na odpovídajícím stupni teoretických znalostí a disponujících dobrými životními zkušenostmi, na něž se v novém pracovišti vztahují zvláštní pracovní předpisy. Konfrontace těchto požadavků s vlastním průběhem služby, jejími charakteristickými zvláštnostmi a nároky, oproti jiným pracovním zařazením zvýšenou oprávněnou fluktuací a vyšším stupněm opotřebování ukazuje na rozpornost ve vztahu k daným možnostem materielního uspokojení těch, kteří ze služeb v bezpečnosti odcházejí.

Tento moment je dále zvýrazňován faktem, že složky bezpečnosti dospěly do takového vývojového studia, v němž je nanejvýš nutné přikročit k řešení dopadů t.zn. generační vlny na další zkvalitňování výslednosti práce a možnosti úpravy generační struktury pracovníků do optimálních proporcí.

Úspěšné řešení všech uvedených otázek i narůstajícího generačního problému, kdy současný stav věkové struktury příslušníků SNB a SNV je velmi nepříznivý a signalisuje naléhavost řešení, vystupuje jako nejnáročnější úkol současné i budoucí kádrové a personální činnosti v MV.

K tomu přistupuje i otázka realisace resortního akčního programu MV, která zejména ve vztahu ke státní bezpečnosti předpokládá určité organizační úpravy, jenž ve svých důsledcích budou mít dopady i na početní stavy příslušníků této složky, jakož i na početní stavy příslušníků štábních útvarů a útvarů služeb. Přitom budou zejména v centrále a krajských městech u těchto útvarů zvládat složité problémy.

V posledních letech byla často zdůvodňována nutnost stabilisace kádrů. K tomuto problému vydala vláda ČSSR usnesení, ve kterém stanovila resortům odpovědnost za řádné hospodaření pracovní silou a péči o pracovníky. Tato otázka byla se vší náročností zdůrazňována i v ministerstvu vnitra. I když byl od r. 1945 bezpečnostní sbor vytvořen na nových zásadách, s novými mladými a straně oddanými lidmi, přesto počty propuštěných

příslušníků ze služebního poměru jsou neúměrně veliké.

Od r. 1945 kdy se začal utvářet Sbor národní bezpečnosti, byl doplňován převážně mladými lidmi, přesto bylo do r. 1957 propuštěno 65 600 příslušníků. To znamená, že se za tuto dobu vyměnil víc jak 1 x celý bezpečnostní aparát, i když musíme brát v úvahu, že v této době byli propouštěni především příslušníci starých bezpečnostních sborů (policie, četnictva, finanční a vězeňské stráže, protektorátních bezpečnostních sborů) a dále i takoví příslušníci, kteří při hromadných náborech nebyli řádně prověřováni a po zjištění závad v minulém životě, museli být propuštěni. K velkému počtu propuštěných příslušníků došlo při provádění zvláštních prověrek v letech 1953 - 1956 a při snižování stavů různých součástí. Vzápětí na to, byly počty příslušníků opět doplňovány.

V letech 1957 - 1968 bylo ze služebního poměru z různých důvodů propuštěno dalších 20 500 příslušníků. Takže od r. 1945 do r. 1968 bylo ze služebního poměru propuštěno celkem 85 100 příslušníků, to znamená, že za 23 let se sbor vyměnil 2 x.

Počet propuštěných skutečně stojí za zamyšlení, ponevadž tento vysoký počet příslušníků se zcela a nebo částečně seznámil se zásadami a metodami bezpečnostní práce a po zapracování často po krátkém období služby odcházel do civilního povolání. Je tím neustále ohrožována konspirace práce bezpečnostních složek.

Vezmeme-li v úvahu, že za léta 1957 - 1967 kdy se už nejednalo o příslušníky bývalých bezpečnostních sborů, odešlo ze služeb ministerstva vnitra 20 500 příslušníků, což představuje 1/2 celkového stavu, je nutné zdůraznit, že většina odcházela po krátké době služby (do 5ti let). Připočítáme-li k tomu zbytečné náklady na výběrové řízení, školení a přípravu těchto lidí pro výkon služby, vnucuje se otázka, zda současné předpisy o průběhu služby a zabezpečení příslušníků jsou dostatečné pro zajištění zvolené životní dráhy.

Přehled o věkové struktuře příslušníků z povolání je podrobně rozebrán v příloze č. 1 a 2.

Problémy spojené s dlouhodobým setrváním v bezpečnostním povolání u složek SNB a SNV a s výstupem z této dráhy a s tím spojené problémy pokračování v životní aktivní pracovní dráze v civilním sektoru patří k nejzávažnějším problémům průběhu služby příslušníků z povolání.

Současné předpisy o průběhu služby vycházejí více méně jednostranně z povinností příslušníků vůči resortu ministerstva vnitra tím, že už při získávání nových příslušníků pro službu je sice zdůrazňována povinnost vykonávat službu podle potřeb ministerstva vnitra v určitém místě. Podmínky zabezpečení této povinnosti však odpovídají jedině tehdy - jde-li o svobodného příslušníka. V případě, že se příslušník ožení a hodlá založit rodinu, nemá ministeretvo vnitra dostatečné prostředky k tomu, aby pro něj zajistilo vhodné ubytování a tím ho udrželo v další službě.

Podobné je tomu, pokud jde o rozhodnutí příslušníků, zda si mají službu v resortu ministerstva vnitra zvolit jako celoživotní povolání a nebo jen dočasné zaměstnání. Když poznají podmínky služby - většinou jen z negativního hlediska - při neustálém řešení konfliktních situací a mnohdy s velkou náročností na čas, která není vyvážena na druhé straně výraznějším ohodnocením a nebo jinými výhodami proti jiným zaměstnáním, kterými před vstupem do MV prošli - volí raději mírnější cestu tj. odchod ze služeb MV dříve než ztratí orientaci o svém původním povolání.

To jsou některé důvody nezdravé fluktuace, které nás nutí k zamyšlení. Snahou celého resortu ministerstva vnitra by mělo být, udržet mladé a schopné příslušníky ve svých službách. Vytvořit jim pro službu z hlediska stabilisace kádrů takové podmínky ať finanční či materielní, aby se pro tuto službu rozhodli na celý svůj život.

Řešení uvedených otázek se musí kladně odrážet v kvalitě doplňování bezpečnosti a v kvalitě výkonu služby a současně by mělo dávat jednoznačnou odpověď na otázku, zda povolání příslušníka zaručuje těm, kteří je chtějí aktivně a dobře vykonávat, potřebnou životní existenční jistotu a na jaké úrovni.

Po zrušení částečných výsluhových důchodů (kdy zákon č. 33/57 Sb na tento problém pamatoval) nelze sociální jistotu rychle stárnoucího sestavu SNB a SNV řešit v plném rozsahu a uspokojivě.

V nejbližším období nelze ani s jejich znovuzavedením počítat, a proto se považuje za potřebné řešit tyto problémy dostupnými způsoby v závislosti na jednotlivých kategoriích příslušníků, u nichž bude docházet ke změně pracovního zařazení.

Aby při kádrových opatřeních nedocházelo k negativním jevům a přílišným tvrdostem vůči těmto příslušníkům, kteří jsou ve službách MV delší dobu a právem by se při skončení služební činnosti cítili nespravedlivě poškozováni je tedy nutné možným tvrdostem vůči těmto poctivým a osvědčeným příslušníkům zabránit.

Podporou těchto názorů je i skutečná situace ověřená na některých KS SNB a součástech centrály, doložená i řadou resolucí, diskusí na výročních členských schůzích ZO KSČ i konferencích OÚV - KSČ, kde se příslušníci komunisté dožadují, aby byli o připravovaných opatřeních jednak informováni a jednak jim zaručen klid a jistota v práci a v jejich služebním poměru.

Z těchto důvodů je nutné stanovit v rámci platných zákonných ustanovení, vládních usnesení a resortních předpisů povinnosti resortu vůči těm příslušníkům, kteří budou v příštím období z důvodů jimi nezaviněných odcházet. Protože vykonávali řadu let obtížnou službu v bezpečnostních sborech, ztratili původní kvalifikaci, kterou si přinesli, musí být především povinností resortu převzít plnou odpovědnost, úhradu nákladů na přípravu a školení propuštěných a umožnit jim tak buďto dosažení plné kvalifikace se kterou do resortu přišli, nebo kvalifikaci jinou a to před propuštěním ze služebního poměru (viz usnesení vlády ČSSR ze 16.9.1963 č. 796).

Je třeba při tom brát ohled na specifiku úlohy Bezpečnosti v rozvoji a ochraně socialistického zřízení v ČSSR, kde na rozdíl od civilních povolání nelze značné části z nich zaručit setrvání v bezpečnosti až do doby, kdy získají nárok na starobní důchod. Zejména časté organizační změny prováděné na př. v létech 1954, 1956, 1960, 1966 nepřispívají k existenční jistotě příslušníků, obdobně jako často prováděné změny zákonů a služebních předpisů upravujících služební poměry, důchodové a sociální zabezpečení. Pochopitelně, že i současná situace, ke které dochází v resortu MV v souvislosti s dalším rozvojem demokratisace stranického i veřejného života při čemž dochází ke kritice dosavadních metod práce zejména u Státní bezpečnosti, se nepříznivě odráží z hlediska existenční a sociální jistoty u velké části příslušníků.

U všech ostatních uplatnit pro přítomnou dobu plné využití dalších interních možností do doby než bude možno upravit výstup příslušníků jinými vhodnými způsoby.

145

P ř e h l e d

o celkových počtech příslušníků, kteří dosáhnou v jednotlivých letech věku 45, 50 a 55 roků

Celkový počet příslušníků	45 let	50 let	55 let	Z celkového počtu je		Rok narození
	věku dosáhnou v roce			v I. důch.kat.	ve II. důch. kat.	
801			1967	619	182	1912
995			1968	781	214	1913
901			1969	674	227	1914
747			1970	542	205	1915
505			1971	368	137	1916
544		1967	1972	404	140	1917
563		1968	1973	391	172	1918
1 184		1969	1974	861	323	1919
1 553		1970	1975	1 152	401	1920
2 057		1971	1976	1 530	527	1921
2 054	1967	1972	1977	1 658	516	1922
2 527	1968	1973	1978	1 892	635	1923
2 381	1969	1974	1979	1 782	599	1924
2 206	1970	1975	1980	1 658	547	1925
1 845	1971	1976	1981	1 400	445	1926
1 500	1972	1977	1982	1 120	383	1927
1 371	1973	1978	1983	1 006	365	1928
1 366	1974	1979	1984	985	375	1929
1 352	1975	1980	1985	953	399	1930
1 266	1976	1981	1986	858	407	1931
1 264	1977	1982	1987	931	333	1932
1 063	1978	1983	1988	770	293	1933
998	1979	1984	1989	737	261	1934
1 100	1980	1985	1990	852	248	1935

146

Přehled pravděpodobných ročních úbytků odchodem příslušníků do důchodu

(Zpracováno na základě stáří přísl. a současného zařazení v I. nebo II. kat.)

Rok	StB	VB	Pasy a víza	CO	SNV	Štábní útv.	Útv. služeb	MV celkem
1967	79	685	5	21	138	17	51	995
1968	68	634	6	20	98	22	47	895
1969	90	551	8	24	115	26	64	856
1970	100	431	5	21	97	38	64	756
do r. 1970 -	337	2 281	24	86	446	103	236	3 502
1971	71	341	18	18	58	38	51	595
1972	90	358	10	15	59	23	56	609
1973	63	342	7	10	57	19	30	528
1974	102	664	16	9	91	27	32	1 001
1975	228	859	17	22	119	29	50	1 324
1971 - 1975	614	2 564	68	72	384	136	219	4 057
1976	306	1 197	30	22	153	56	89	1 853
1977	425	1 297	38	30	157	46	106	2 059
1978	522	1 404	44	39	170	104	136	2 419
1979	542	1 304	44	45	146	97	120	2 298
1980	541	1 215	56	44	168	119	170	2 293
1976 - 1980	2 556	6 357	192	180	794	422	621	10 902
1967 - 1980	3 237	11 202	284	338	1 624	661	1 066	18 461

archiv bezpečnostních složek

V důvodové zprávě k předloženým konkrétním námětům na řešení sociálně právní jistoty příslušníků bezpečnostních složek vychází se ze zásady, že by měl být resort MV zodpovědný a povinen zabezpečit všem příslušníkům, kteří po řadu let vykonávali obtížnou bezpečnostní službu, dokončení služebního poměru, nebo zabezpečit tyto příslušníky při výstupu z bezpečnostních služeb z důvodů jimi nezaviněných a to způsobem odpovídajícím délce služby, její obtížnosti, ztrátě původní kvalifikace a zásluhám o bezpečnost ČSSR.

Dosavadní resortní předpisy o průběhu služby a náležitostech příslušníků neumožňují realisaci těchto zásad v plné šíři, neboť tato problematika nebyla dosud komplexně zpracována a služební poměry, nároky a práva příslušníků byla řešena spíše dílčími reformami, které v určitých obdobích byly ještě subjektivními zásahy vedoucích funkcionářů omezovány a okleštěovány zpřísňováním podmínek jejich nároků. S ohledem na uvedené skutečnosti a na podmínky za kterých je kádrová opatření možno provádět doporučuje se, aby v případech kdy v souvislosti s uskutečňováním resortního akčního programu mělo by dojít k většímu počtu propuštěných, byl výstup těchto příslušníků, kteří jej sami nezavinili, prováděn podle následujících zásad:

1. Formou přeřazení do zálohy MV:

   Pro informaci se uvádí, že v současné době mají existující zálohy MV celkem 753 míst, rozdělených do tří účelových skupin následovně:

   a) Placená činná záloha s počtem 273 míst

      Byla zřízena 13.4.1955 s počtem 60 míst a 10.11.1955 zvýšena na 120 míst. KR MV č. 181/60 z 1.4.1960 byla rozšířena na 300 míst. Postupně byla pak snižována nebo rozšiřována při reorganisacích a úpravách plánovaných počtů. Je určena převážně pro pracovníky operativy v legalisaci a frekventanty dlouhodobých škol.
      K dnešnímu dni je v ní zařazeno

b) Kádrová záloha s počtem 200 míst

Byla zřízena KR MV č.716/1963 pro absolventy vysokých a odborných škol přijímané do služeb SNB a SNV na základě vládního nařízení č.38/67 Sb., kteří jsou do ní zařazováni na dobu voj.základní služby. Bude postupně naplňována od r.1970, kdy nastoupí větší množství absolventů škol v souladu se schváleným plánem pracovních sil.

K dnešnímu dni je v této záloze zařazeno 30 přísluš.

c) Zvláštní záloha s počtem 280 míst

Existuje od 1.3.1964 původně s počtem 500 míst. Vznikla pro potřeby složky VB v souvislosti s převodem části vyšetřovací agendy VB ke státní prokuratuře. V letech 1954-1955 bylo z ní delimitováno 220 míst ke státní prokuratuře. Zbývající místa nejsou zcela krytá mzdovým fondem a záloha není obsazována. Realisace snahy o řešení problematiky nezaviněného odchodu příslušníků je tedy z jedné části možné v rámci stávajících záloh s využitím části volných míst a vytvořením:

Zálohy pro věkově starší příslušníky

podle následujících zásad:

- použít ze zvláštní zálohy 280 míst
- z činné zálohy převést 70 míst
- použít počty bývalého tiskového dohledu, které jsou dosud vykazovány v početních stavech MV v počtu 250 míst

Vytvořit tak zálohu s počtem 600 míst

Takto vytvořenou zálohu postupně doplňovat jednak počty z případného snižování stavů některých složek a součástí MV a zčásti z nárůstu uplatněného u SPK.

Podmínky pro zařezování příslušníků do této zálohy:

- pro zařazení do zálohy stanovit jako podmínku alespoň 50 let dosaženého věku (výjimky povoluje I.nám.ministra vnitra),
- sníženou pracovní schopnost v důsledku výkonu služby v MV,
- upotřebitelnost v resortu MV na jiném méně náročném úseku,
- délka zařazení v záloze nesmí přesáhnout 5 let,
- zařazování do zálohy vyhradit I.nám.min.vnitra - velitelí SNB,
- funkční plat příslušníka zařazovaného do zálohy stanovit na spodní hranici rozpětí dosud pobíraného funkč. platu,
- péči o příslušníky v záloze uložit součástem, ze kterých byli do zálohy přemístěni. Péči o příslušníky jejichž součásti byly zrušeny převést na kádrový úsek centrály MV,
- v záloze ponechat příslušníkům I.důchodovou kategorii,
- pro krytí míst v záloze mzdovým fondem plánovat jednotné rozpětí funkč.platů 1:700 - 2.200 Kčs (toto upravit podle nové tarifikace), hodnost kpt. - mjr. a I.důchodovou kategorii,
- příslušníky zařazené do zálohy používat ve složkách a součástech MV podle potřeby např. vyhodnocování archiv. materiálů, rozborovou činnost, přípravné práce, pro mechanisaci agend MV, v dozorčí službě, která je nedostatečně dotována apod.,
- náčelníci navrhující příslušníky do zálohy uvedou současně možnosti jejich využití na vlastní součásti. Pokud nebudoumít vhodné zařazení jsou povinni zajistit je u jiné součásti a po vzájemné dohodě s ní návrh předložit.

Použití této zálohy by přicházelo v úvahu především pro věkově starší vyšší a střední náčelníky, event. ty pracovníky operativy a výkonu, jejichž zkušenosti a kvalifikace dávají předpoklady využití jich pro resort.

Lze je opřít o čl.3, písm. a) usnesení vlády ČSSR ze dne 16.9.1963 č.796, který ukládá ministrům:

- zajistit v oboru své působnosti v souladu s tímto usnesením vhodné umístění stanoveného počtu propouštěných vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů do funkcí, které jsou obsazovány podle jejich kádrového pořádku.

2. Formou zdvojených funkcí u složek s součástí MV:

Specifické odborné bezpečnostní vzdělání a zkušenosti získané v praktické bezpečnostní činnosti (kvalifikace) jsou ve většině případů omezené a velmi úzce použitelné v jiném zaměstnání. Kvalifikace a odbornost, se kterou většina příslušníků do SNB přišla se postupně v průběhu let ztrácela a to nejen jako důsledek toho, že ve SNB je jen velmi málo pracovních činností, ve kterých se dá uplatnit civilní kvalifikace (řidiči, spojaři, technici, lékaři, ekonomové, finanční pracovníci), ale zejména jako důsledek změn, kterými mnoho profesí, zejména v posledním období prochází a to po stránce technické, i technologické.

Dnes a tím méně v budoucnu bude možno vystačit s kvalifikací a vzděláním, získaným na počátku produktivního věku. I ten, kdo stále vykonává tu profesi, pro kterou získal kvalifikaci, bude ji muset měnit v průběhu své pracovní kariéry. Nástup vědecko-technické revoluce předznamenává posun a překonávání dosavadní dělby práce. Nastupující automatisace vyřazuje masu jednoduché práce pomocných a potom i strojových dělníků, stejně jako tradičních úředníků a nahrazuje ji nejprve novými typy

dělnických profesí, většinou s širším profilem a vyšším obsahem vědeckých prvků v práci. V důsledku této trvalé tendence bude docházet k převádění lidské činnosti v typ složité technické a inženýrské práce.

Uváděné skutečnosti staví problém odchodu příslušníků do civilního života dříve než v době nároku na starobní či jiný důchod a zabezpečení tohoto přechodu, do velmi ostrého světla a vyžaduje uvážené, citlivé a důstojné řešení. Příslušníci, kteří budou odcházet z různých, ve většině případů jimi nezaviněných důvodů, budou v civilním zaměstnání začínat více méně znovu a tím ztrácejí proti svým vrstevníkům šanci na další lepší postup a na zlepšení svého společenského postavení.

K této závažné změně dochází navíc ve věku, kdy adaptace na nové pracovní, sociální a společenské podmínky je značně těžší a pomalejší než u mladého člověka. Bezpečnostní sbor představuje samostatnou profesionální sociální skupinu, jejíž charakteristika je dána zvláštním posláním a úlohou ve společnosti. Výkon většiny funkcí a činností v bezpečnostní praxi jednostranně ovlivňuje a formuje znalosti, zkušenosti a návyky toho, kdo je vykonává, jeho charakter a jeho osobnost.

Životní dráha příslušníka je specificky odlišná od životní dráhy ostatních sociálních profesionálních skupin a vyžaduje proto specifické řešení. Tím těžší je potom adaptace, vrůstání a přizpůsobování se příslušníka novým pracovním podmínkám, pracovnímu a sociálnímu prostředí a celému sociálnímu klimatu, které po událostech minulých let není a nebude našim příslušníkům příliš příznivé. Proces adaptace bude téměř vždy konfliktní a velmi složitý.

Podle zkušeností z případů propuštěných příslušníků v minulých letech, hledala si většina příslušníků takové zaměstnání, kde materiální podmínky byly pro ně nejvýhodnější. A to ve značném procentu případů byly a v budoucnu

v převážné míře budou zaměstnání manuálního charakteru v materiálním sektoru, tedy taková, která neodpovídají dosavadnímu pracovnímu zaměření, kvalifikaci a společenskému postavení příslušníka.

Závažným úkolem resortu MV je řešit odchod příslušníků, před vznikem nároků na starobní či jiný důchod tak, aby jim bylo umožněno obnovit nebo získat takovou kvalifikaci, aby se mohli zařadit do pracovního procesu bez výraznějšího snížení životní úrovně.

Tato forma řešení spočívá na zásadě možnosti uplatnění usnesení vlády ČSSR ze dne 16.9.1963 č.796, které ukládá v čl.3, písm. d) ministrům národní obrany a vnitra:

- zabezpečovat přednostní umisťování propouštěných vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů na vhodné funkce obč.pracovníků vojenské správy nebo správních zaměstnanců ministerstva vnitra,
- zabezpečit potřebnou přípravu vojákům z povolání a příslušníkům bezpečnostních sborů před jejich propuštěním z činné služby, přičemž podle čl.2, písm. i) interně studující vojáci z povolání a příslušníci bezpečnostních sborů jsou v kádrové disposici MNO nebo MV. Náklady spojené s jejich studiem se hradí nejdéle po dobu dvou let ze zvláštních položek rozpočtu těchto ministerstev.

Podmínky pro zařazování na zdvojené funkce:

- počet plánovaných míst na zdvojených funkcích řídil by se zhruba počtem míst o něž budou složkám a součástem zkráceny početní stavy,
- zařazení příslušníků na zdvojené funkce ponechat v pravomoci náčelníků s kádrovou pravomocí, a to na dobu nejdéle 2 let,
- na zdvojené funkce zařazovat ty příslušníky bezpečnostních sborů, kteří budou propuštěni

a) ze zdravotních důvodů,
b) pro nedostatek pro ně vhodných míst,
c) z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele a obecného zájmu, kteří za dobu služby ztratili svoji původní kvalifikaci a je jim nutno vytvořit nejpříznivější podmínky pro jejich další využití v občanském povolání v souladu s potřebami rozvoje naší společnosti a jejích osobními předpoklady,

- pro nárok na zařazení na závojené funkce stanovit délku služby v bezpečnostních sborech alespoň 5 let,
- zařazení využít k přípravě příslušníků pro přeřazení v civilním povolání s ohledem na předchozí kvalifikaci především ve školách MV, ve vojenských školách k tomuto účelu zřízených v dohodě s MNO případně v jiných zařízeních ústředních orgánů a organisací civilních,
- příslušníkům, kterým bude před propuštěním ze služebního poměru doporučeno internátní studium nebo doškolení formou internátního studia v rámci jejich přípravy pro občanské povolání, náleží po dobu tohoto studia (doškolení) až do dne jejich propuštění ze služebního poměru (nejdéle však po dobu dvou let)
  - hodnostní plat
  - funkční plat přiznaný podle posledně vykonávané funkce, nejvýše však 2.000,- Kčs měsíčně.

Podle tohoto ustanovení bude možno řešit problémy těch odcházejících příslušníků, kterým bude doporučeno absolvovat školu či kurs a to formou internátního studia. Po dobu takovéto přípravy zůstávají příslušníky MV (nejdéle po dobu 2 let) s částečně omezenými peněžními požitky (bez výsluhy let a neúplný funkční plat o částky přesahující 1.600,- Kčs).
Toto ustanovení by bylo vhodné používat u příslušníků fysicky mladších, kteří budou uvolňováni (značně omezený počet - spíše jednotlivé případy) a kteří pro uplatnění v civilním povolání nemají kvalifikaci a projeví o tento

způsob jejího získání zájem. Tím, že budou po dobu studia nebo doškolení nadále příslušníky, bude na ně možno vykonávat vliv a uplatnit kontrolu ve směru kvality této přípravy. Stejně dobře bude možno tohoto ustanovení použít u případů příslušníků starších, bude-li to pro ně výhodnější než dostávat příspěvek na zapracování. Podmínkou bude, aby překvalifikace formou internátního studia nebo internátního doškolování měla naději a určitou záruku úspěchu.

Ve všech případech použít tohoto ustanovení u těch příslušníků, kteří projeví zájem a budou je chtít využít, samozřejmě však musí splňovat podmínky.

- ostatním příslušníkům, se kterými se počítá v průběhu 1 - 2 let se znovuzařazením na místa, která se uvolní přirozeným odchodem příslušníků (odchod do starob.důchodu, inval.důchodu, na vlastní žádost apod.) vyplácet služební požitky z poslední vykonávané funkce. V případech kde bude možno s příslušníkem na tu kterou funkci předem počítat v důsledku přirozeného úbytku připustit výplatu služ.požitků z funkce do které je s ním počítáno. Těchto příslušníků využívat ke kvalitnímu zvládnutí běžných úkolů.

3. Formou příspěvku za službu:

Služební předpis MV-kádr-II-5 upravuje v článcích 86 - 104 postup při přiznávání příspěvku za službu příslušníkům, kteří dosáhli věku 48 let a při propuštění ze služebního poměru nemají nárok na žádný důchod. Příspěvek za službu přiznává ministr vnitra na návrh zvláštní komise jím jmenované. Příspěvek za službu lze přiznat v částce 350 - 650,- Kčs měsíčně.

Dosavadní praxe není dostatečně pružná a především nezakládá propouštěnému příslušníku nárok na určitou výši

příspěvku.

K tomu, aby se příspěvek za službu stal účinným prostředkem řešení nepříznivých dopadů generačního problému v ozbrojených sborech MV, je nutné upravit citovaný služební předpis tak, aby:

1. rozhodování o jeho přiznání bylo přeneseno na náčelníky poukazujících součástí MV; výši příspěvku by posuzovaly a navrhovaly k tomuto účelu zřízené komise;

2. příspěvek za službu se stal nárokovou dávkou, přiznávanou s ohledem na celkovou dobu služby propouštěného příslušníka, ztrátu jeho civilní kvalifikace, zhoršení zdravotního stavu apod.;

3. bylo zřejmé, že příslušníku, jemuž byl při propuštění ze služebního poměru přiznán příspěvek za službu, náleží i odchodné.

Navrhuje se stanovit tyto podmínky nároku a výše příspěvku za službu:

- propuštění příslušníka z důvodů uvedených ve služ.předpise, tzn., že si je sám nezavinil a dochází u něj k poklesu výdělku v civilním povolání;
- dosažení nejméně 48 let věku;
- alespoň 10 let služby v ozbrojených silách;
- nevznikl mu nárok na důchodovou dávku.

Při splnění těchto podmínek přiznávat příspěvek za službu v závislosti na počtu odsloužených let:

a) za 10 let doby služby	350 - 650 Kčs
15	400 - 650 Kčs
20	450 - 650 Kčs
25	650 Kčs

b) přiznaný příspěvek za službu upravovat při střetu s výdělkem dosavadním způsobem až do poloviny přiznaného příspěvku, ponechat však vždy nejméně 200 Kčs;

c) krácení (příp. zdanění) posuzovat na poslední služební příjem;
protože po propuštění příslušníka ze služebního poměru dochází k platovým úpravám, upravit výši posledního služebního příjmu při každé platové úpravě příslušníků v činné službě nebo za určité pevně stanovené časové období:
- podle posledně vykonávané funkce (nebo podle funkce s ní srovnatelnou) před propuštěním ze služebního poměru, nebo
- podle dosažené hodnosti, nebo
- procentuálním zvýšením posledního služebního příjmu (% stanovit průměrem zvýšení služebních příjmů příslušníků v činné službě při každé úpravě služebních příjmů);

d) přijaté zásady uvedené v bodě b) a c) vztáhnout i na příspěvky za službu již přiznané a vyplácené.

Navrhovaná úprava postupu při přiznávání příspěvku za službu vyžaduje přenesení pravomoci ministra vnitra na náčelníky poukazujících součástí MV a zakotvení výše uvedených změn ve služebním předpise MV-kádr-II-5 (doplněk předpisu). Navrhovaná zásada výplaty odchodného i při vzniku nároku na příspěvek za službu předpokládá rovněž doplnění služebního předpisu MV-fin-II-1.

4. Formou úpravy příspěvku na zapracování:

Je poskytován těm příslušníkům, kteří
- byli propuštěni bez vlastního zavinění
- nemají nárok na žádný důchod ani příspěvek za službu
- jsou ve služebním poměru příslušníka alespoň 10 let
- nemohou v občanském povolání do kterého byli umístěni péčí umísťovacího orgánu zcela nebo z větší části uplatnit dosavadní praxi v bezpečnosti, ani získané vzdělání a musí být proto zařazeni na místa, na kterých se budou teprve zapracovávat, školit nebo jinak zvyšovat

svou kvalifikaci a dojde proto u nich k podstatnému poklesu výdělku (příjem alespoň o 1/4 nižší než poslední služební příjem).

Zcela výjimečně ve zvlášť odůvodněných případech lze přiznat příspěvek na zapracování příslušníkům MV propuštěným ze služebního poměru v důsledku vlastního zavinění, jestliže tito splňují ostatní podmínky stanovené předpisem.

Přiznává se na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu dvou let. Jen ze závažných důvodů může být doba dvou let prodloužena.

Výše příspěvku je závislá na délce služby propuštěného a činí:

a) až 450,- Kčs měsíčně při délce služby od 10 do 20 let
b) až 650,- Kčs měsíčně -"- více jak 20 let

Při střetu s výdělkem se upravuje na výši posledního služebního příjmu. Nárok na odchodné nemá vliv na přiznání příspěvku na zapracování.
Při rozhodování o příspěvku na zapracování zejména jeho výši a doby poskytování se přihlíží k řadě skutečností uvedeným v předpise.

Doporučuje se příspěvek na zapracování přiznávat po dobu 2 roků, nikoliv jako možnost, ale jako zásadu.

5. Využití ustanovení zákona o soc. zabezpečení v případech, kde je působnost přenesena do pravomoci ministra vnitra.

- udělit generelně všem příslušníkům zařazeným v I. kategorii funkcí, pokud mají 10 let výkonné služby a dosáhli ke dni 1. ledna 1965 aspoň 25 let věku, výjimku podle § 129, odst. 3 zákona č.101/1964 Sb. pro přiznání nároku na starobní důchod z I. kategorie funkcí ve smyslu § 99, odst. 1, písm. b) citovaného zákona;
- udělit generelně všem ostatním příslušníkům, pokud mají 10 let služby v bezpečnostních sborech (armádě) a

dosáhlí ke dni 1. ledna 1965 aspoň 35 let věku, výjimku podle § 129, odst. 3 zákona č.101/1964 Sb. pro přiznání nároku na starobní důchod ze II. kategorie ve smyslu § 99, odst. 1, písm. a) citovaného zákona;

- navrhnout náměstku ministra vnitra, aby dal generelní zmocnění pro širší okruh osob (funkcionářů i ostatních příslušníků) podle zmocnění daného mu RMV č.31/65 o posuzování zdravotního stavu před PKSZ MV, případně zřídil PKSZ při KS SNB;

- vyslovit, že ukončení služebního poměru všech příslušníků se považuje za ukončení z vážných důvodů s výhodou podle § 1, odst. 1, písm. b) vyhlášky č.102/1964 Sb. (viz též novela vyhlášky č.86/1967 Sb.);

- urychleně realisovat návrh na zvýšený započet doby služby
  a) u rot Pohotovostního pluku 1 - NB v době od 4.6.1945 do 30.6.1946,
  b) u rot Pohraničních pluků (SNB útvaru 9600) v době od 1.7.1946 do 31.8.1951,
  c) v jednotkách bojujících proti bandám UPA;

V poslední době se opět množí hlasy příslušníků SNB, aby ministerstvo vnitra spravedlivě ohodnotilo službu těchto příslušníků, zakladatelů SNB a to zejména hraniční službu u Pohotovostního pluku 1-NB, Pohraničních pluků a později SNB útvaru 9600 v období od roku 1945 do roku 1951.

Podle stávajících předpisů se hodnotí doba služby na hranicích v I. sledu Pohraniční stráže dvojnásobně; podle dříve platných předpisů se hodnotila tato doba jedenapůlnásobně, nejdříve však od 31.8.1951, tj. od platnosti zákona o zřízení Pohraniční stráže.

Již v minulosti bylo nemálo hlasů na nespravedlivé ohodnocení doby v letech 1945 - 1951 a i když se strany orgánů provádějících sociální zabezpečení příslušníků bezpečnostních sborů byla snaha provést nápravu, vždy

?

však byly proti zvýhodněnému započtu výhrady zejména z dřívějšího vedení branného a bezpečnostního oddělení ÚV KSČ, že v MV slouží stále dost bývalých příslušníků četnictva, policie a finanční stráže, kteří by se na zvýhodněném započtu podíleli, neb jich tem nemalý počet působilo i jako veliteleké kádry různého stupně, a že takové řešení by nebylo politicky únosné. S tím souhlasili i tehdejší představitelé PS.

Naposledy jsme se touto otázkou vážně zabývali v letech 1963 a 1964 při tvorbě zásad stávajícího zákona o sociálním zabezpečení; naše návrhy však byly opět příslušným oddělením ÚV KSČ odmítnuty, že ještě nenastal čas tuto otázku s konečnou platností uspokojivě vyřešit.

S ohledem na situaci ve Sboru národní bezpečnosti, kde se stále více ozývají hlasy po právní jistotě příslušníků, jeví se nutné urychleně tuto otázku uspokojivě vyřešit.

Řešení této otázky spadá výhradně do pravomoci ministra vnitra, který má k provedení těchto opatření oporu ve zmocnění daného mu § 96, odst. 2 zákona č. 101/1964 Sb. o sociálním zabezpečení, podle něhož může stanovit, v jakém rozsahu (zvýšeném) se započítá doba výkonu některých funkcí I. kategorie do doby zaměstnání; doba služby od 9.5.1945 do 31.12.1964 je výkonem funkcí I. kategorie přímo ze zákona (§ 129 odst. 1).

Navrhuje se proto řešit otázku zvýhodněného započtu uvedené doby v rozkaze ministra vnitra na podkladě zmocňovacího ustanovení v § 143, odst. 4 zákona č. 101/1964 Sb., platných pro zvýšený započet doby podle stávajících předpisů, tj. dvojnásobně a to:

a) dobu služby v rotách býv. Pohotovostního pluku 1-NB v době od 4.6.1945 do 30.6.1946,

b) dobu služby na hranicích v rotách býv. Pohraničních pluků (od 1.9.1946 SNB útvar 9600) v době od 1.7.46 do 31.7.1951,

c) dobu služby v útvarech nasazených proti bandám UPA.

Zvýšený zápočet provádět na žádost příslušníka SNB (SNV) podle výpisu z denních rozkazů býv. Pohraničního pluku l.-NB (SNB útvar 9600) nebo jiných hodnověrných dokladů o účasti nasazení proti bandám UPA (např. bývalí vojáci z povolání a partyzáni). Zvýšený zápočet by se zapisoval na vložku kmenového listu o zvýšeném započtu dob.

- podrobit všechny propuštěné příslušníky kontrolním lékařským prohlídkám u KLK KS SNB a ve všech případech, kde je narušen zdravotní stav příslušníka a budou splněny podmínky částečné invalidity nebo i plné invalidity, provést posouzení před PKSZ.

Všechna opatření uvedená v této části nevyžadují zásadních legislativních úprav (s výjimkou částečného invalidního důchodu, kde je třeba vládního usnesení) a jejich okamžitá realisace je možná vydáním interních pokynů v pravomoci vedení MV.

Po schválení navrhovaných námětů doporučuje se uložit kádrové a organizační správě MV, hospodářské správě MV, aby v součinnosti s legislativním odd. vnitřní správy MV byly zpracovány příslušné prováděcí směrnice a to:

1. Otázku řešení záloh uložit náčelníku KOS MV ve spolupráci s náčelníkem HS MV. Návrh zásad předložit vedení MV do 31.5.1968.
2. Otázku řešení zdvojených funkcí a řešení překvalifikace příslušníků uložit náčelníku KOS MV a náčelníku HS MV v součinnosti s náčelníkem vnitřní správy MV. Návrh zásad předložit vedení MV do 30.6.1968.

3. Řešení příspěvku za službu uložit náčelníku KOS MV ve spolupráci s náčelníkem HS MV. Návrhy na řešení předložit do 30.6.1968.

4. Řešení úpravy příspěvku na zapracování uložit náčelníku KOS MV ve spolupráci s náčelníkem HS MV. Návrhy na řešení předložit do 30.6.1968.

5. Návrhy na využití stávajících ustanovení zákona o soc. zabezpečení, uložit náčelníku hospodářské správy MV ve spolupráci s náčelníkem KOS MV a vnitřní správy MV. Návrhy předložit do 30.9.1968.

archiv bezpečnostních složek

II.

N á m ě t y

na možnosti řešení problematiky výstupu příslušníků SNB a SNV ze služebního poměru při současném řešení generačního problému a sociálně právní jistoty, jejichž realizace předpokládá změny zákonných ustanovení nebo jiných norem vydaných mimo resort MV.

archiv bezpečnostních složek

Na rozdíl od návrhů na opatření, obsažených v předcházející části materiálu, vycházejících z možnosti úprav stávajících interních předpisů a norem v nejkratší možné době, sleduje tato část ukázat na momenty , jejichž řešení je situováno do oblasti obecného zákonodárství a tudíž realizace podnětů bude mít dlouhodobější charakter.

Motivace návrhů vychází ze stejných zásad a sleduje shodné cíle s předchozími, t.zn. odpovídající materielní zajištění ze služeb odcházejících příslušníků, bere však v úvahu potřebu rozšířit současné možnosti. Důvodem k tomu je jednak snaha zamezit podstatnějšímu poklesu životního standartu propuštěných příslušníků a tím současně zjednodušit uskutečňování výměnného procesu v bezpečnostních složkách., dále pak také zahrnout do návrhů pokud možno všechny eventuality kádrových opatření, jejichž některé případy, realizované v rozsahu možností, zakotvených v části I, by mohly mít z hlediska některých příslušníků nepříznivé dopady.

V tomto směru se navrhuje zavést novu formu příspěvku, úpravu přiznávání částečného invalidního důchodu a rozšíření vyhlášky č. 86/1967 Sb, což umožní zlepšení výstupných podmínek propuštěných příslušníků ze služebního poměru, zejména ve vztahu k řešení generačního problému.

1./ Příspěvek za výsluhu let

Zásadní odlišností této nové dávky od příspěvku za službu obsaženého v části I je, že se navrhuje přiznávat jej příslušníkům propuštěným ze služebního poměru, pokud ke dni propuštění splňují podmínky pro vznik nároku na starobní důchod v bezpečnostních sborech, avšak nedosáhli zákonem o sociálním zabezpečení stanovené věkové hranice pro jeho vyplácení.

Podmínky pro přiznání příspěvku za výsluhu let vázat na :

- nejméně 25 let doby zaměstnání, z toho alespoň 20 let služby v ozbrojených silách (nebo výjimka z 20 let služby)a
- neupotřebitelnost pro výkon služby v důsledku snížení schopnosti způsobené věkem.

Výše příspěvku za výsluhu let by byla přizmávána v částce rovnající se 25 % průměrného měsíčního příjmu zjištěného za posledních 5 nebo 10 kalendářních roků (vždy to, co bude pro propouštěného příslušníka výhodnější) před propuštěním ze služebního poměru, nejvýše však z částky 5 000 Kčs, což představuje :

průměrný plat	příspěvek za výsluhu let
2 000 Kčs	500 Kčs měs.
2 200 Kčs	550 Kčs
2 400 Kčs	600 Kčs
2 600 Kčs	650 Kčs
2 800 Kčs	700 Kčs
3 000 Kčs	750 Kčs
4 000 Kčs	1 000 Kčs
5 000 Kčs	1 250 Kčs

Při přiznávání příspěvku za výsluhu let postupovat obdobně jako u příspěvku za službu.

Propuštěnému příslušníku, jemuž bude přiznán příspěvek za výsluhu let nenáleží odchodné.

Při střetu s výdělkem se navrhuje krátit příspěvek za výsluhu let na průměrný měsíční příjem, z něhož byla dávka vypočtena, nejvýše však na polovinu náležející částky.

Podobně jako u příspěvku za službu se navrhuje uplatňovat úpravy průměrného měsíčního příjmu při platových úpravách příslušníků v činné službě.

Zavedení této dávky předpokládá úpravu zákona o služebních poměrech vojáků.

2./ Částečný invalidní důchod

Posuzování invalidity a částečné invalidity příslušníků bezpečnostních sborů provádějí od 1.9.1957 posudkové komise sociálního zabezpečení. Do této doby posuzovaly invaliditu a částečnou invaliditu lékařské komise ministerstva vnitra současně s posuzováním schopnosti ke službě.

K přenesení pravomoci posuzování invalidity a částečné invalidity příslušníků došlo násilnou cestou a má dosud velmi neblahé důsledky v přímém poškozování příslušníků propuštěných ze zdravotních důvodů; zejména v tom, že posudkové komise sociálního zabezpečení nepřihlíží a ani je to nezajímá, zda při zániku nároku na invalidní nebo částečný invalidní důchod se mohou posuzovaní býv. příslušníci vrátit zpět do služebního poměru. Rozhodnutí těchto komisí se zpravidla opírá o tvrzení, že posuzovaný je z jejich hlediska schopen vykonávat přiměřené zaměstnání (službu) bez poklesu výdělku. Z hlediska lékařských kriterií pro přijetí nebo znovupřijetí bývalého příslušníka, je to v převážné většině vyloučeno.

Těmito otázkami jsme se v minulosti již mnohokráte velmi vážně zabývali s odůvodněním, že

- do služeb MV jsou přijímáni občané absolutně zdraví, zatímco v civilních povoláních najdou uplatnění i občané s poškozeným zdravím,
- vysoká invalidisace tohoto výběru zdravých lidí je zapříčiněna podmínkami vykonávané služby,
- služba příslušníků je nesrovnatelná s pracovními podmínkami v ostatních odvětvích našeho národního hospodářství.

K těmto hlediskům přistupoval i nesprávný názor pracovníků zdrav. služby v ministerstvu vnitra (dosud se projevuje), zejména pracovníků řídících posudkovou službu v MV, že je nutno na každého příslušníka brát měřítka platné pro pracovníky v pracovním poměru.

V letech 1953 až 1967 odešlo do invalidního důchodu 2 077 příslušníků, do částečného invalidního důchodu 2 386 příslušníků, tj. celkem 4 463 příslušníků. Současný stav vyplácených invalidních důchodů v poměru k částečným invalidním důchodům v bezpečnostních sborech je cca 4 : 5, zatímco v sociálním zabezpečení zaměstnanců je poměr cca 5 : 1 a to ve vztahu k počtům příslušníků z povolání a v civilním sektoru ve vztahu k pracovníkům v pracovním poměru důchodově zabezpečeným.

Z hlediska sociálního zabezpečení příslušníků a vyplývajících nároků převažuje u poživatelů těchto dávek (invalidních a částečných invalidních důchodů), jakož i u pozůstalých že choroby a to zejména nervové, vředové, infarkty, vysoký krevní tlak, vzhledem k jejich velkému počtu mají svůj původ v náročnosti a namáhavosti bezpečnostní služby.

Zdravotnická služba MV se při posuzování vlivu služby na tyto choroby zatím držela civilních hledisek, případně hledala původ chorob v rodinném prostředí a jinde, přičemž nepřipouští, že i rodinné prostředí, respektive na neuspořádané rodinné poměry má zpravidla vliv výkon služby - pohotovost, dosažitelnost, služby o nedělích a svátcích bez náhradního volna a pod.

Je vcelku pochopitelné, že propuštění příslušníci, kteří odešli s nárokem na invalidní nebo částečný invalidní důchod se cítí právem poškozeni při odnětí této dávky, aniž mají možnost návratu do služebního poměru.

Pro účel, k němuž podle zákona o sociálním zabezpečení slouží částečný invalidní důchod, tj. nahradit pokles výdělku v civilním povolání proti platu příslušníka z povolání, který nastal ze zdravotních důvodů - tedy neschopností ke službě, se navrhuje :

- posuzovat invaliditu a částečnou invaliditu propouštěných příslušníků ve vztahu k možnosti opětného výkonu služby,

- rozhodování o tom, zda propouštěný příslušník je či není invalidní (částečně invalidní) přenést na lékařské komise ministerstva vnitra, které podle § 107 zákona č. 101/1964 Sb o sociálním zabezpečení rozhodují o schopnosti příslušníka konat službu,
- při posuzování invalidity a částečné invalidity těmito komisemi se oprostit od civilních hledisek, brát v úvahu vliv vykonávané služby nebo jeho nepříznivé podmínky jako je nemožnost pravidelného stravování a pod. na průběh onemocnění,
- stanovit bezpodmínečný nárok na částečný invalidní důchod u příslušníků, jejichž nezpůsobilost výkonu služby ze zdravotních důvodů je dána lékařskou klasifikací "Neschopnost služby" a pokud není dostatek vhodného zaměstnání též klasifikací "Schopen služby s omezením " a to vždy dosažením 50 let věku.

3./ Rozšíření vyhlášky č. 86/1967 Sb

Vyhláška SKFCM, SPK, SÚSZ a ÚRO č. 86/1967 Sb jenž upravuje uvolňování, přemísťování a hmotné zabezpečení pracovníků, pouze v hospodářských organizacích (ne tedy v organizacích rozpočtových, do nichž resort MV patří), kteří byli uvolnění (na základě výpovědi nebo dohodou) z těchto důvodů :

- ruší-li se nebo přemísťuje-li se organizace nebo její část,
- zaniká-li organizace sloučením nebo rozdělením,
- stane-li se pracovník pro organizaci nadbytečným vzhledem ke změně jejich úkolů nebo jiným organizačním změnám.

Povinnosti organizace :

- ve spolupráci s národními výbory pomáhat pracovníku při získávání nového vhodného zaměstnání,
- při uvolňování a dalším umístění pracovníka postupovat tak, aby byl přechod pro pracovníka plynulý,
- provádět opatření k hmotnému zabezpečení pracovníka (tato opatření používat jen výjimečně).

Hmotné zabezpečení pracovníků:

- pracovníku, který rozváže pracovní poměr dohodou, poskytne organizace náhradu ve výši průměrného výdělku po dobu odpovídající výpovědní lhůtě,
- organizace může jako uznání dosavadní práce poskytnout pracovníku odstupné a to až do výše šestinásobku průměrného měsíčního výdělku,
- po dobu potřebnou pro zaškolení nebo zapracování poskytuje přejímající organizace mzdové vyrovnání,
- nemůže-li pracovník nastoupit vhodné zaměstnání, přísluší mu příspěvek před nástupem nového zaměstnání. Příspěvek se poskytuje ve výši 60 % průměrného čistého výdělku, nejvýše 1 800 Kčs měs.

Nároky v oblasti nemocenského pojištění :

- doba pobírání příspěvku před nástupem nového zaměstnání se započítává do doby zaměstnání rozhodné pro účely nemocenského pojištění,
- do počtu odpracovaných dnů pro nárok na přídavky na děti se započtou i pracovní dny, po které byl pracovník v evidenci jako uchazeč o zaměstnání, popřípadě pracovní dny, za které byl poskytnut příspěvek před nástupem nového zaměstnání.

Nároky v oblasti sociálního zabezpečení :

- u uvolněných pracovníků se považuje skončení (změna) zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie za zanechání (změnu) tohoto zaměstnání z vážných důvodů, jestliže ke dni uvolnění získali z doby potřebné pro nárok na důchod aspoň 20 let v zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie,
- na žádost pracovníka může SÚSZ vyměřit důchod z PMV zjištěného za posledních 10 (5) kalendářních roků před rokem, v němž došlo k uvolnění pracovníka, je-li to pro pracovníka výhodnější,

- doba, po kterou se poskytuje příspěvek před nástupem nového zaměstnání se započítává do doby zaměstnání.

V současné době se připravuje novela zmíněné vyhlášky, která má její působnost rozšířit tak, aby se nevztahovala jen na hospodářské organizace. Za současného stavu projednávání této novely se navrhuje, aby do okruhu její působnosti byli zahrnuti jak příslušníci bezpečnostních sborů, tak i ozbrojených sil.

Na základě potřeb, spojených s realizací uvedených návrhů, je nutný následující postup :

1./ Stanovit a vypracovat návrh zásad pro novelisaci zákona čís. 76/58 Sb o některých služebních poměrech, v níž by měl být zakotven navrhovaný příspěvek za výsluhu let. Zásady uložit ke zpracování náčelníku KOS MV a náčelníku vnitřní správy MV ve spolupráci s náčelníkem HS MV

do 31. 12. 1968

2./ K návrhu na posuzování invalidity (částečné invalidity) v oboru působnosti MV vypracovat návrh opatření vlády ke stanovení odchylky podle § 86, odst.2, zák.čís. 101/64 Sb o sociálním zabezpečení.
Zpracování návrhu uložit náčelníku KOS MV a náčelníku HS MV

do 30. 9. 1968

3./ Vzhledem k tomu, že v současné době se pracuje na novelizaci vyhlášky čís. 86/1967 Sb, zajistit účast na průběhu prací s tím, aby požadavky MV na rozšíření její platnosti i na pracovníky resortu MV byly do novely zahrnuty.
Splnění uložit náčelníku KOS MV ve spolupráci HS MV.

Základní studijní prameny.

MV - služební předpisy MV-kádr-II-1, MV-Kádr- II-5,

Zákony - zák.č. 76/59 Sb, 101/64 Sb a prováděcí vyhlášky,
vyhláška číslo 86/67 Sb,

KOS MV - pracovní materiál k řešení generačního problému
z 21. 3. 1968,
Studie k některým otázkám kádrově-výchovné práce
v ozbrojených sborech MV,

HPS MNO- Hypotéza průběhu služby důstojníků z povolání ČSLA
v příštích 20 létech - pracovní materiál

archiv pamětnice složek